

Årsrapport 2019

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Rapport från
stadsrevisionen
Nr 30, 2020
Dnr: 3.1.4-34/2020

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och för bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Årsrapport 2019

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Revisorerna bedömer att Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamhetsmässiga resultat inte är helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Ett av tre inriktningsmål uppfylls delvis, *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad rapport som revisorerna behandlade den 19 mars 2020. Rapporten överlämnas till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 30 juni 2020.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Bosse Ringholm
Ordförande

Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Revisionskontoret bedömer att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att fullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Nämnden bedömer att ett av tre inriktningsmål uppfylls delvis, *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*. En stor del av nämndens kärnverksamhet sorterar under detta mål.

Under året har revisionen genomfört en granskning som omfattat systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten för barn och unga där det framkommer att det behövs vidtas åtgärder för att uppnå kraven i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har i huvudsak varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Under året har revisionen genomfört granskningar som omfattat uppföljning och kontroll av löneutbetalningar vilken visar att nämnden inte fullt ut tillämpar kontroller i enlighet med stadens anvisningar för intern kontroll av löner. Vidare har en granskning genomförts av implementering av dataskyddsförordningen vilken visar att arbetet med personuppgiftsbehandlingar bör utvecklas för att nämnden ska uppnå kraven i dataskyddsförordningen.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är att förbättra hanteringen av delegationsordning och momshantering.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	1
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	4
3. Intern kontroll	5
4. Räkenskaper	6
5. Uppföljning av tidigare års granskning	7

Bilagor

Bilaga 1 – Årets granskningar	8
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	16
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	20

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden våren 2019 i samband med genomgång av 2018 års granskning och avstämning inför år 2019.

Granskningsledare har varit Anna-Karin Karlström vid revisionskontoret och Richard Moëll Vahul vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bedöms från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Däremot

bedöms nämndens verksamhetsmässiga resultat inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Nämnden redovisar att ett av tre inriktningsmål uppfylls delvis. Iakttagelser redovisas i avsnitt 2.1 och 2.2.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2019 inte är helt förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Nämnden bedöms inte ha bedrivit verksamheten på ett helt ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen vad gäller måluppfyllelse samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Det inriktningsmål som bedöms delvis uppfyllt är inriktningsmål 1 *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*. Under målet bedöms tre av fem verksamhetsmål uppnås delvis.

Därtill bedömer nämnden att ytterligare ett av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Nedan redovisas information om respektive verksamhetsmål.

Verksamhetsmål 1.2. *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* uppfylls delvis eftersom medborgarundersökningens resultat inte uppnår årsmålen. Resultaten har under de senaste åren uppvisat att endast hälften av medborgarna upplever sig trygga. Nämnden har under 2019 tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd antagit Trygghetsstrategi för Järva 2020-2025 vilket ska ge förutsättningar för ökad trygghet. Även medborgarnas nöjdhet avseende stadsmiljön samt skötsel och renhållning visar på låga resultat vilket enligt Trygghetsstrategin även är viktiga faktorer för att skapa trygga miljöer.

Nämndens resultat i förskoleundersökningen uppnår inte årsmålen vilket bidrar till att verksamhetsmål 1.3. *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige* uppnås delvis. Resultaten i förskoleundersökningen visar på en svag negativ trend över åren. Nämnden uppvisar den lägsta andelen förskollärare bland stadsdelsnämnderna, 32 procent.

Nämnden har haft en andel på runt 35 procent de senaste åren trots att kommunfullmäktiges målsättning varit cirka 40 procent. Positivt är att nämnden har mindre barngrupper och fler personal per barn i förhållande till kommunfullmäktiges målsättning. Även att deltagandet vid introduktionsförskolor ökar jämfört med 2018.

Verksamhetsmål 1.5. *I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande* uppfylls delvis, resultaten brukarundersökningarna uppnår inte årsmålen.

Under ett flertal år samt i år har nämnden inte färdigställt några bostäder med särskild service. Där av uppfylls inte verksamhetsmål 2.2. *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov.*

Revisionens granskning visar att det finns grunder för nämndens målbedömning.

Äldrenämnden genomförde en inspektion på beställarenheten för äldreomsorg. Den visade att verksamheten fungerar bra men att nämnden behöver utveckla tillämpningen av ramtid i beställningarna i enligt gällande riktlinjer.

Funktionshindersinspektörerna har granskat stödet för enskilda mellan 18 - 30 år som är aktuella inom socialpsykiatri. Där framkommer det att nämnden bör förbättra DUR-utredningarna vilka saknar en långsiktig planering för individen. Vidare framgår inte i dokumentation om frågor om våldsutsatthet har ställts till brukarna.

Revisionen har genomfört granskningar av stadens arbete mot våldsbejakande extremism, systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten, stadens arbetsmarknadsinsatser samt insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2019:

Driftverksamhet (mkr)	Budget 2019	Bokslut 2019			Budgetavvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	1 337,6	1 386,4	-48,8	-4 %	-21,0
Intäkter	198,6	245,0	46,4	23 %	32,3
Verksamhetens nettokostnader	1 139,0	1 141,4	-2,4	0 %	11,3
Verksamhetens nettokostnader efter resultatöverföringar	1 139,0	1 138,0	1,0	0 %	0,5

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med 1,0 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Nämnden redovisar avvikelser inom vissa verksamhetsområden. De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdena äldreomsorg (-5,3 mnkr) och individ- och familjeomsorg (-7,6 mnkr).

Enligt nämndens redovisning hänför sig avvikelserna inom äldreomsorg främst till hemtjänst i egen regi. Underskottet beror på högre personalkostnader jämfört med budget.

Individ- och familjeomsorg har haft ekonomiskt underskott under flertal år. Nämnden redovisar att årets avvikelse beror på ökade placeringskostnader inom barn och ungdom. Placeringar inom jourhem, stödboende och SiS har ökat under året då det varit svårigheter att hitta lämpliga familjehem för stadigvarande placering. Inflödet av orosanmälningar har ökat sedan årets början. Många anmälningar gäller allvarliga våldsärenden. Kostsamma placeringar och insatser har därför, enligt nämnden, varit nödvändiga.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 12,5 mnkr i förhållande till budget. Större avvikelser finns inom trygghetsinvesteringar bland annat avseende tillskapande av hinder mot olovlig trafik som inte kunnat genomföras enligt plan. Trygghetsinvesteringarna sker i samverkan med bland annat Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, fastighetsägare i Järva, Polis och räddningstjänsten vilket medför att är komplex och tagit längre tid än planerat. Nämndens har i verksamhetsberättelsen begärt att medlen ombudgeteras till år 2020.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har i huvudsak varit tillräcklig.

Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Nämndens arbete med personuppgiftsbehandlingar bör utvecklas för att nämnden ska uppnå kraven i dataskyddsförordningen.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter. Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Dock behöver nämnden utveckla sin hantering av delegationsordning för förbättra den interna kontrollen. Dels avseende hur vidaredelegation ska tillämpas, dels att systematisk uppföljning av efterlevnad av delegationsordningen bör införas.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera risker. Dock behövs koppling mellan

riskanalysens prioriterade risker och interkontrollplanen tydliggöras. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärdats/åtgärder har föreslagits.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra.

Nämndens uppföljningar under året har identifierat ekonomiska problem inom verksamhetsområdet äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Enligt uppgift har nämnden tagit fram åtgärdsplaner inom verksamhetsområdet äldreomsorg vilken omfattar bland annat översyn av schemaplaneringen och tätare uppföljning av nyckeltal. Inom verksamheten individ- och familjeomsorg planerar nämnden för en omorganisation för att komma tillrätta med budgetavvikelsen. Åtgärderna har dock ännu inte gett effekt.

Under året har revisionen även genomfört granskning av behörighets- och attesthantering i ekonomisystemet Agresso, uppföljning och kontroll av löneutbetalningar samt inköps- och intäktsprocessen. Avvikelser har identifierats men sammantaget bedöms den interna kontrollen i huvudsak vara tillräcklig. Nämnden rekommenderas dock att utveckla uppföljning och kontroll av löneutbetalningar för att säkerställa att kontroller i enlighet med stadens anvisningar för intern kontroll av löner tillämpas. Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2019 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är att förbättra hanteringen av delegationsordning och momshantering.

Bilaga 1 – Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2019 - mars 2020

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism (Nr 2, 2019)

Revisionskontoret har granskat om staden bedriver ett strukturerat arbetet för att motverka våldsbejakande extremism.

Granskningen visar att nämnden har strukturer för arbete mot våldsbejakande extremism. Arbetet utförs inom ramen för befintliga verksamheter och följer intentionerna i stadens budget samt riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism.

När granskningen utfördes identifierades några utvecklingsområden gällande stadens arbete mot våldsbejakande extremism. Dels att rapporteringen av arbetet till nämnden behövde utvecklas gällande aktiviteter i handlingsplaner och en samlad analys över arbetet. Vidare framkom att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd behövde säkerställa att samtliga medarbetare fullföljde stadens webbaserade grundutbildning. Revisionskontoret noterar att nämnden under året vidtagit åtgärder och på ett tydligt sätt i verksamhetsberättelsen återrapporterar avseende uppföljningen av aktiviteter i handlingsplanerna och en samlad analys av arbetet. Vidare anges i verksamhetsberättelsen att under året har 200 personer inom förvaltningen genomgått webbaserade utbildning om våldbejakande extremism.

I granskningen framkom även att stadsdelsnämnden behöver förtydliga civilsamhällets roll i arbetet mot våldsbejakande extremism i enlighet med stadens riktlinjer mot våldsbejakande extremism.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- förtydliga civilsamhällets roll i arbetet mot våldbejakande extremism

Nämnden har avlämnat ett yttrande på revisionsrapporten (Dnr ST 2019/511) där de anger att de kommer vidta åtgärder utifrån revisionsrapportens rekommendation. Bland annat kommer en preventionssamordnare, från 1 januari 2020, fortsatt jobba för att utveckla strukturerade arbetssätt och samverka med civilsamhället

samt delta i stadens i olika nätverk i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten (nr 4, 2019)

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter. Granskningen har avgränsats till myndighetsutövning barn och unga.

Den sammanfattande bedömningen är att nämnden inte bedriver helt ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter.

Revisionskontorets bedömning grundas på att det bland annat finns brister gällande kännedom och tillämpning av rutiner för avvikelshantering. Det bedöms därmed finnas en betydande risk att tillräcklig rapportering inte sker avseende avvikelser samt missförhållanden/risk för missförhållanden enligt lex Sarah inom granskade nämnder. Vidare visar granskningen på brister när det gäller analys av resultatet från egenkontroller, samt åtgärder avseende detsamma.

Nämnden ska utifrån resultat av riskanalys, egenkontroll, utredning av avvikelser samt sammanställning och analys av desamma, vidta de åtgärder som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet. I och med att antalet inrapporterade avvikelser inom myndighetsutövning gällande barn och unga är få samt då egenkontroller inte har genomförts systematiskt vid den enhet som ingår i granskningen är det svårt att göra en bedömning av systematiken gällande nämndens förbättringsarbete. Det saknas även en dokumenterad analys av verksamhetens kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- utveckla hanteringen av avvikelser i syfte att säkerställa att alla avvikelser rapporteras och hanteras
- utveckla arbetet med egenkontroll avseende analys och åtgärder
- säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar en dokumenterad analys av verksamhetens kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller samt att resultatet redovisas för nämnden

Nämnden har avlämnat ett yttrande på revisionsrapporten (Dnr ST 2019/508) där de anger att de kommer vidta åtgärder utifrån revisionsrapportens rekommendationer. Nämnden redovisar att det pågår ett övergripande utvecklingsarbete för att revidera och systematisera förvaltningens kvalitetsledningssystem. Revisorernas synpunkter kommer vara en del i nämndens utvecklingsarbete. Enligt uppgift kommer även nämnden att delta i det stadsövergripande utvecklingsarbetet avseende systematiskt kvalitetsarbetet som sker i samband med införandet av sociala system.

Stadens arbetsmarknadsinsatser (Nr 1, 2020)

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av om stadens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsinsatser bidrar till fullmäktiges mål om egen försörjning och skapar förutsättningar för likvärdiga insatser. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta, Spånga-Tensta och Skärholmen.

Granskningen visar att staden genomför ett omfattande arbete för att stödja individer till arbete. Revisionens samlade bedömning är att stadens styrning av arbetsmarknadsåtgärder bidrar till fullmäktiges mål om egen försörjning. Det finns dock behov av att på strategisk nivå tydliggöra omfattningen av insatser, ansvarsfördelning inom staden och vilka typer av insatser som ska tillhandahållas relativt Arbetsförmedlingen.

Bedömningen grundar sig på att insatser erbjuds i enlighet med vad fullmäktige angett samt till de grupper som enligt budget ska prioriteras. Utbudet av arbetsförberedande insatser vid stadsdelsnämnderna varierar dock på ett sätt som inte enbart motiveras av lokala förutsättningar. Det har även skett en förskjutning av insatser från stadsdelsnämnderna till jobbtorgen. Att stadsdelsnämndernas roll tydliggörs är viktigt för att upprätthålla likställighetsprincipen.

Fungerande samverkansstrukturer finns mellan jobbtorgen och stadsdelarnas socialtjänst. Arbetsförmedlingens omorganisation har påverkat samverkan med jobbtorgen negativt och ökat arbetsbelastningen vid jobbtorgen. Vidare sammanfaller målgrupper och insatser i stora delar. En tydlig gränsdragning mellan parterna är viktigt för att minska risken för ineffektivitet och/eller en övervältring av kostnader på staden. I granskningen noteras även att det är svårt att hitta insatser för personer som är långtidsarbetslösa och/eller har komplex problematik samt att de förflyttas mellan

stadens aktörer, regionen och staten under en längre tid utan att komma närmre arbete.

Granskningen har resulterat i ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden kring stadens strategiska arbete med arbetsmarknadsinsatser.

Insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden.

Den sammanfattande bedömningen är att nämnden, utifrån den dokumentation som finns, inte bedriver ett helt systematiskt arbete för att öka inskrivningsgraden. Revisionskontoret kan dock konstatera att nämnden bedriver insatser för att öka inskrivningsgraden.

Bedömningen grundar sig på att det finns en organisation för arbetet och att insatser för att öka inskrivningsgraden pågår. Nämndens dokumentation, uppföljning och analys av de insatser som vidtagits bör dock utvecklas. Det saknas det tydligt formulerade planer för riktade insatser, i syfte att identifiera och nå de vårdnadshavare som inte har sina barn inskrivna i förskola. Kännedomen om vilka barn som inte är inskrivna och orsaker till det är också låg vilket bland annat påverkar möjligheten att utforma det fortsatta arbetet på ett resurseffektivt sätt.

Granskningen visar att det finns forum för samverkan mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden. Flera stadsdelsnämnder har dock behov av stöd gällande möjligheten att löpande kunna följa inskrivningsgraden och identifiera vilka barn som inte är inskrivna.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- utveckla dokumentationen och systematiken för arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan
- utveckla rutiner för uppföljning och analys av insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan

Intern kontroll

Implementering av dataskyddsförordningen (Nr 5, 2019)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av stadens följsamhet till dataskyddsförordningen. Syftet med granskningen

har varit att bedöma hur implementeringen av förordningen har genomförts. Granskningen har omfattat stadens nämnder och kommunstyrelsen.

Granskningen har visat att nämndens arbete med personuppgiftshanteringar inte är helt tillräckligt. Det kvarstår arbete innan nämndens arbete med personuppgiftshanteringar uppnår kraven i dataskyddsförordningen. I granskningen har framkommit att nämnden har utsett dataskyddsombud och anmält dataskyddsombud till Datainspektionen. För övriga delar som granskats finns avvikelser inom bland annat följande områden. Förvaltningen arbetar inte regelbundet och systematiskt med inventering av personuppgiftsbehandlingar. Vidare har förvaltningen varken informationsklassat sina informationstillgångar eller genomfört en kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal.

Revisionskontoret rekommenderar att nämnden:

- utveckla styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen
- informationsklassa sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar
- genomför en kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal

Delegationsordning - uppföljning

En granskning har genomförts av om nämndens delegationsordning och återrapportering överensstämmer med kommunallagens bestämmelser. Granskningen har avgränsats till:

- Om det är tydligt hur beslut ska fattas inom nämndens ansvarsområde
- Om anmälan av granskade beslut sker enligt kommunallagens bestämmelser
- Nämndens interna kontroll avseende delegationsbeslut

Den sammantagna bedömningen är att nämndens delegationsordning och återrapportering i huvudsak överensstämmer med kommunallagens bestämmelser. Revisionskontoret bedömer även att delegationsbeslut i huvudsak fattas och anmäls enligt nämndens delegationsordning.

Revisionskontoret noterar dock att nämnden inte beslutat att tidigare delegationsordning ska upphöra att gälla. Delegationsordningen

behöver även förtydligas avseende hur vidaredelegation ska tillämpas. Det är viktigt att det av nämndens beslut om delegation tydligt framgår vilken beslutanderätt som delegerats och vem som är delegat i varje ärende. Om nämnden uppdrar till förvaltningschefen att fatta beslut och ger hen rätt att vidaredelegera beslutanderätten ska förvaltningschefen fatta ett beslut om vilka ärenden som vidaredelegeras till vilken delegat. Detta beslut ska anmälas till nämnden. Om beslutskedjan från nämnd till delegat brister riskerar det lagligheten i besluten. Om delegationsbeslut inte anmäls till nämnden i enlighet med kommunallagens bestämmelser vinner besluten inte laga kraft. Vidare brister nämndens uppföljning av de beslut som fattats på nämndens vägnar samt att medborgarnas insyn minskar.

Granskningen visar att nämnden inte har en systematisk uppföljning av delegationsbeslut för alla ärendegrupper. Dock framkommer inga brister i utförd verifiering av nämndens hantering av delegationsbeslut.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- tydliggöra hur vidaredelegation ska tillämpas
- utveckla sin interna kontroll avseende delegation

Behörighetshandling i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende behörighetshandling i Agresso. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad rutin. Vid granskningen, som utfördes främst genom stickprovskontroller, framkom att det fanns 14 av 15 efterfrågade behörighetsblanketter för registrerade behörigheter och att dessa var undertecknade av behöriga samt överensstämmer med registrerade behörigheter i Agresso. Vid en uppföljning i samband med årsbokslutgranskningen har konstaterat att bristen är åtgärdad. Revisionen kan även konstatera att det inte finns några otillåtna rollkombinationer bland förvaltningens samtliga behörigheter. Förvaltningen har en rutin för genomgång av behörigheter.

Attesthantering i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende attesträtter hantering i Agresso. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad rutin. Granskningen visar att det finns en aktuell undertecknad attestförteckning och den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Granskningen visar även att det finns namnteckningsprov för attestanterna i genomfört stickprov.

Däremot saknas datum för undertecknande av chef på 3 av 15 blanketter. Förvaltningen har en rutin för genomgång av attesträtter.

Uppföljning och kontroll av löneutbetalningar

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende lönehantering. Den sammanfattande bedömningen är att nämndens interna kontroll i granskad rutin inte är helt tillräcklig. Vid granskningen framkom att nämnden använder stadens anvisningar för lönehantering. Inom förvaltningen fanns inte någon formell och systematisk intern kontroll avseende lönehanteringsprocessen. Det saknades även en rutin för löpande uppföljning och kontroll på övergripande nivå. Exempelvis gjordes ingen kontroll av att underlag i lönesystemet är korrekt registrerade. Revisionens processgenomgång av fem flöden visar inte på några avvikelser avseende löneutbetalning. Genomgången omfattar kontroll av att anställningsavtal finns, korrekt löneökning registrerats samt att korrekt lön utbetalats. Vid en uppföljning i samband med årsbokslutsgranskningen har det framkommit att nämnden påbörjat ett arbete med att stärka den interna kontrollen. Kontroller i enlighet med stadens anvisningar för intern kontroll av löner kommer införas under 2020.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- säkerställa att systematiska nyckelkontroller i lönehanteringsprocessen genomförs och dokumenteras

Inköpsprocessen – köp av verksamhet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende köp av huvudverksamhet samt följa upp användandet av stadens inköpssystem. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad rutin. Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna är korrekt hanterade avseende prestation, bokföringsunderlag, betalningstidpunkt, bokföringstidpunkt samt kontering. Vidare visar genomfört stickprov att det finns en följsamhet till stadens riktlinjer och LOU avseende köp av huvudverksamhet.

Per december 2019 uppgick nämndens systemutnyttjande av inköpssystemet till 51 procent. Stadsdelsnämnden har därmed näst lägst systemutnyttjandegrad bland samtliga stadsdelsnämnder under perioden. Enligt stadens riktlinjer är det nämndens ansvar att säkerställa att stadens inköpssystem används så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att:

- använda stadens inköpssystem så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet

Intäktprocessen – försäljning av verksamhet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i intäktprocessen avseende försäljning av verksamhet. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad rutin. Den översiktliga processgenomgången har verifierats genom stickprovskontroller. Dessa visar att granskade kundfakturor i allt väsentligt har fakturerats vid rätt tidpunkt, uppfyller kraven enligt god redovisningssed/stadens regler och har betalats vid rätt tidpunkt. Vid granskningstillfället kunde dock, utifrån erhållna underlag, inte verifieras att levererad tjänst stämmer överens med avtalade villkor eller har redovisats i rätt period. Vid en uppföljning i samband med årsbokslutet bedöms bristen åtgärdad.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2017	Momshantering Nämnden rekommenderas att säkerställa att underlag för momskompensation kan tillhandahållas på begäran. En översyn av samtliga intäktskonton bör genomföras för att säkerställa att alla utgående försäljningstransaktioner har identifierats och att utgående moms redovisas.		X		Samtliga fakturor som konteras på konton för momskompensation kontrolleras av ekonomiavdelningen. Eftersom momskompensationen alltid bygger på en leverantörsfaktura, vårdfaktura, så kan förvaltningen alltid ta fram aktuella fakturor för verifiering av underlag. Genomgång av vilka intäktskonton som borde innehålla moms är utförd. Nämnden har ännu inte infört en stickprovskontroll av momshantering och därför bedöms inte rekommendationen uppfyllas.
ÅR 2017/ ÅR 2019	Delegationsordning Nämnden rekommenderas att tydliggöra hur vidaredelegation ska tillämpas. Nämnden rekommenderas att utveckla sin interna kontroll avseende delegation.		X		Revisionskontoret har gjort en uppföljande granskning av nämndens hantering av delegationsordning. Revisionskontorets verifiering av nämndens hantering av delegationsordning visar inte på några avvikelser. Dock finns det fortfarande visst utvecklingsbehov avseende hanteringen av delegationsordningen.
ÅR 2018	Granskning och utredning av familjehem Nämnden rekommenderas att se över och utveckla rutiner och arbetssätt för att säkerställa att utredning av familjehem och jourhem genomförs och dokumenteras enligt gällande regelverk. Nämnden bör säkerställa att vårdplaner och genomförandeplaner upprättas i samtliga ärenden. Vidare säkerställa att vården i familjehem och jourhem följs upp genom besök och samtal i enlighet med gällande regelverk. Handlingar som rör personuppgifter ska inte förvaras i fel personalakt.		X		En åtgärdsplan är upprättad utifrån revisionskontorets rekommendationer. Uppföljande granskning kommer att genomföras under 2020.
ÅR 2018	Granskning av behörighets-hanteringen i Agresso Nämnden rekommenderas att säkerställa att det finns aktuella behörighetsblanketter för samtliga användare. Systematiken i ändring och avslut samt kontroller av behörigheter behöver förbättras.	X			Förvaltningen har under år 2019 ändrat rutinen att alla behörigheter ska skickas till ekonomiavdelningen och inte direkt till serviceförvaltningen. Förvaltningen spar original, utan behörighetsadministratörs signatur. Ny digital behörighetsrutin testas inom staden och förvaltningen inväntar driftsättning av denna innan ändringar av interna rutiner görs.
ÅR 2018	Granskning av inköpsprocessen Nämnden rekommenderas att säkerställa att attestförteckningen är aktuell och att den överensstämmer med attestbehörigheter i Agresso.	X			Rekommendationen är åtgärdad.

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2018	Granskning av intäktprocessen Nämnden rekommenderas att säkerställa att delegationsordningen omfattar vem som är behörig att makulera kundfakturor och att orsak till makulering alltid anges på fakturan.		X		Delegationsordningen omfattar regler avseende makulering. Dock visar stickprov att reglerna inte efterlevs fullt ut där av kvarstår rekommendationen.
ÅR 2018	Granskning av systematiskt brandskyddsarbete vid särskilda boenden Nämnden rekommenderas att vid vård- och omsorgsboenden för äldre utveckla sin organisation för det systematiska brandskyddsarbetet. Utveckla inventering och analys av brandrisker och den förvaltningsövergripande uppföljningen av arbetet.				Revisionskontoret kommer att följa upp rekommendationen kommande år.
ÅR 2018	Granskning av direktupphandling Nämnden rekommenderas att säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras enligt lagstiftning och följer stadens riktlinjer för direktupphandling.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden har beslutat om riktlinjer för direktupphandling. Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder för att säkerställa att direktupphandlingar följer LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling.
ÅR 2019	Insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden Nämnden rekommenderas att utveckla dokumentationen och systematiken för arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan. Nämnden rekommenderas att utveckla rutiner för uppföljning och analys av insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan				
ÅR 2019	Uppföljning och kontroll av löneutbetalningar Nämnden rekommenderas att säkerställa att systematiska nyckelkontroller i lönehanteringsprocessen genomförs och dokumenteras.				
ÅR 2019	Uppföljning och kontroll av inköp Nämnden rekommenderas att använda stadens inköpssystem så långt som möjligt och att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet.				

Revisionsprojekt

Revisionsprojekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
Nr 6/2017	Trygghet och delaktighet Nämnden rekommenderas genomföra analys och utvärdering av de samlade insatserna inom ramen för nämndens lokala utvecklingsarbete, utöver den uppföljning som sker inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.	X			Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har tagit fram en trygghetsstrategi under 2019 i samverkan med Rinkeby-Kista stadsförvaltning och stadsledningskontoret. Trygghetsstrategin beskriver den strategiska inriktningen för arbetet, arbetssätt för genomförande, ansvarsfördelning och former för uppföljning. Trygghetsstrategin kompletteras med en lokal lägesbild som ska uppdateras löpande under året. Brottsförebyggande arbetet ska ske inom ramen för "Samverkan Järva" i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd. Nämnderna har påbörjat arbete med att ta fram en gemensam lokal samverkans överenskommelse med Polisen. En organisation finns på plats med en styrgrupp där stadsdelsdirektörerna för respektive förvaltning ingår, polisen och utbildningsförvaltningen. En beredningsgrupp finns som omfattar representanter från förvaltningarna och polis. Lokala arbetsgrupper ska tillsättas utifrån de aktiviteter som identifierats i en åtgärdsplan.
Nr 1/2019	Stadens arbete mot våldsbejakande extremism Nämnden rekommenderas att förtydliga hur samverkan med civilsamhället i arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas.				
Nr 4/2019	Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten Nämnden rekommenderas utveckla hanteringen av avvikelser i syfte att säkerställa att alla avvikelser rapporteras och hanteras. Nämnden rekommenderas Utveckla arbetet med egenkontroll avseende analys och åtgärder. Nämnden rekommenderas säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar en dokumenterad analys av verksamhetens kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller samt att resultatet redovisas för nämnden.				
Nr 5/2019	Implementering av dataskyddsförordningen Revisionskontoret rekommenderar att nämnden: utveckla styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Nämnden rekommenderas att informationsklassa sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar.				

Revisions- projekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	Nämnden rekommenderas genomföra en kartläggning av behovet av personuppgifts-biträdesavtal.				

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden/styrelsen har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Bedömning:

Tillfredsställande

Bedömningskriterier är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd/styrelse, förvaltnings- eller bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning:

Tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier

Nämndens:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning:

Rättvisande

Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte rättvisande

Väsentliga brister finns som måste åtgärdas.